

10 χρόνια από την εκδημία του καθηγητή Νίκου Ματσούκα (1934-2006) (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Δεν ξέρω πώς πέρασε το τελευταίο Πάσχα της ζωής του ο Νίκος Ματσούκας... Αλλά ο περισσότερος κόσμος δεν γνωρίζει δυστυχώς σε ποιον αναφερόμαστε. Τον χάσαμε πρόσφατα. Έφυγε πριν από λίγες μέρες, σε ημιδιακαινήσιμο περίοδο, λίγα χρόνια μετά τη συνταξιοδότησή του από το ΑΠΘ, ως ομότιμος καθηγητής. Όλη του η ζωή πρέπει να ήταν μια αέναος μελέτη θανάτου – λόγω κάποιου καρδιακού νοσήματος από το οποίο έπασχε εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Η συμβίωση και μόνο με τη νόσο, ή ακόμη με τη μνήμη θανάτου, θα μπορούσε να τον καταστήσει φιλόσοφο -που ήταν βεβαίως και με όλη τη σημασία της λέξεως-, αλλά δεν είναι σίγουρο πως κάποιος και μόνο με τη δεινή αυτή αίσθηση οδηγείται πάντα στη φιλοσοφία και το φιλοσοφείν.

Ο Νίκος Ματσούκας ήταν ένας ξεχωριστός φίλος του Λόγου και της γραφής. Αυτό αποδεικνύεται τόσο από τα ποικίλα θέματα με τα οποία ασχολήθηκε όσο και με τον τρόπο που τα πλησίασε. Ο καθηγητής και συγγραφέας στην κούφια -όπως

κατάντησε- λέξη του προοδευτικού έδινε πλήρες νόημα και περιεχόμενο. Αγαπούσε την παράδοση του τόπου χωρίς να γίνεται γραφικός, αφού γνώριζε πάρα πολύ καλά και τη δυτική φιλοσοφία και τέχνη, κι έτσι μπορούσε να κάνει συγκριτική ανάγνωση της Δύσης και της καθ' ημάς Ανατολής. Επίσης δεν ήταν μισαλλόδοξος. Μελετούσε τον κόσμο των «ιδεών» με δημιουργική ματιά και αίσθηση. Ήταν ένας άνθρωπος που ξεχείλιζε από ζωή και πάθος. Μου έρχεται στο μυαλό μια σκηνή στο μικρό αμφιθέατρο της Νομικής στη δεκαετία του '80, όπου μαζί με κάποιον καθηγητή της Ιατρικής Σχολής μιλούσε για τον Ντοστογιέφσκι και τον Κάφκα, και ετέθη το ερώτημα κατά πόσον υπάρχει προφητικό στοιχείο στους δύο μεγάλους συγγραφείς. Και επειδή είχε ειπωθεί ότι ο Ρώσος συγγραφέας ήταν τρελός, άρα τι να περιμένεις απ' αυτόν, ο Νίκος Ματσούκας δεν άντεξε... και σχεδόν οργισμένος είπε δυνατά: μα επειδή είναι «τρελός» γι' αυτό λέει την αλήθεια... κάτι που το ακροατήριο αποδέχτηκε με θερμά χειροκροτήματα.

Ως άνθρωπος ήταν ιδιαίτερα μεγαλόψυχος, παρόλο που κάποιοι πραγματικά συντηρητικοί κύκλοι κατά καιρούς προσπάθησαν να τον πλήξουν αρθρογραφώντας εναντίον του. Και μάλιστα ανωνύμως ή ακόμη ψευδωνύμως. Πήραν όμως πολύ ικανοποιητικές απαντήσεις από τον ίδιο - αλλά φαντάζομαι πως αυτή την ώρα δεν θα θέλει να ασχολούμαστε μ' αυτά τα περασμένα. Ήταν πραγματικά μεγαλόψυχος...

Ως διανοούμενος δεν προσέγγιζε με προκατασκευασμένες φόρμες τα πράγματα, αλλά έβλεπε μέσα και πίσω από τα φαινόμενα. Ήταν καταρτισμένος φιλολογικά, φιλοσοφικά και βεβαίως θεολογικά. Ο Θρακιώτης -από Ξάνθη- καθηγητής δίδαξε πολλά χρόνια στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης, κατήρτισε πολλούς εκπαιδευτικούς και είναι κρίμα το πνεύμα του να σώζεται μόνο στα εξαιρετικά του βιβλία... Αν ένα μέρος αυτών που δίδαξε περάσουν στην εκπαίδευση, θα μπορούσαν να αλλάξουν πολλά πράγματα. Θα μας λείπει η σοφία του, το πάθος για την αλήθεια, η ρωμαλεότητα -για να χρησιμοποιήσω μια λέξη που αγαπούσε- με την οποία διάβαζε τις μνήμες και τα μνημεία του πολιτισμού. Και ο ίδιος θα είναι πάντα ανάμεσά μας, ζωντανός βεβαίως, αλλά και ένα κομμάτι του πολιτισμού που αγάπησε από καρδιάς, δηλαδή ερωτικά.

Στις 6 Μαΐου συμπληρώθηκαν 10 χρόνια από την εκδημία του λαμπρού καθηγητή Νίκου Ματσούκα (1934-2006).